

KIBRIS SORUNU ve BAZI GERÇEKLER

Amerikan emperyalizmi ve onun yandaşları için Kıbrıs önemli bir adaydı. Emperyalizmin Ortadoğudaki ekonomik çıkarlarının korunması açısından Kıbrıs'ın stratejik konumu vazgeçilmez bir önem taşımaktaydı.

Emperyalizmin ayrıca ada üzerinde ekonomik çıkarları vardı. Onlar için ada kaybedilmemesi gereken bir pazardı.

Türkiye'nin müdahalesinden önce adada durum ne idi? Emperyalizm bu adayı kaybetmiş durumda mı idi? Bu iki soruya da verilecek cevap olumsuz olacaktır. Askeri

yönden İngiliz egemen üsleri yerli yerindeydi, gerektiğinde ortadoğudaki emperyalist çıkarları korumak için Amerika tarafından kullanıldı. Buna karşı çıkan bir Kıbrıs yönetimi de olmadı. Askeri yönden durum bu iken ada, emperyalizmin pazarı olmakta devam ediyor ve en önemli maden kaynakları sömürülüyordu. Ve Kıbrıs yönetimi buna da ses çıkarmıyordu.

O halde emperyalizm, çıkarlarına zarar vermeyen bir yönetimi devirmeye neden gerek duydu?

Bu noktada gözlerimizi bir an için Kıbrıs çevresindeki ülkelere çevirelim:

Yunanistan'da yedi yıldır egemen olan faşist cunta yönetimi kritik bir noktaya gelmişti. Dünyaya emperyalizmi ile bütünleşmiş Yunan emperyalizmi ayakta kalamak için, yıllardır sürdürdüğü emperyalist amaçlar doğrultusunda çarpıcı bir başarı kazanmak zorundaydı. Bu başarının Kıbrıs'daki adı Enosisti. Türkiye'de emperyalist çıkarları bir ölçüde de olsa tedirgin eden sosyal demokrat yönetim işbaşına gelmişti.

(Sonu Sayfa 3'de)

GENEL BAŞKANIMIZ

İLHAN BAYSAL'I KAYBETTİK

Başyazı

20 Ağustos 1974 Salı günü bir mide kanaması sonucunda kaybettığımız İLHAN BAYSAL, 1929 yılın da Eskişehir'de doğmuş ve 1952 de İ.T.Ü. Makina Fakültesini bitirmiş tir. Çeşitli mühendislik görevlerinde çalışan İLHAN BAYSAL son olarak SEPAG Müşavirlik ve Mühendislik Bürosunda Makina ve Tesisat Grubu müdürü olarak çalışıyordu.

İLHAN BAYSAL

Tüm
Teknik
Elemanların
Demokratik
Mücadelesini
yığıtçe
sürdüren
İLHAN
BAYSAL
1972 den
beri
TÜTED
Başkanlığı
ve
1974 ten
bu yana
TMMOB
II. Başkanlığını
başarıyla
sürdüremekteydi.
Anısı
demokratik
mücadelemize
önder
olacaktır.

“İNSAN,, ÖLDÜMÜ?”

İLHAN BAYSAL
ARTIK YOK

Zeka ülkesinin seçkin bir evladı daha, yaşamı gibi gü-rültüsüzce aramızdan ayrılıp gitti. Bayraksız, top arabasız, antenler ve ekranların yapay büyüklüğüne sığınmaksızın. Ö-lümü ile yaşamını bir tutarlılık çizgisinde birleştirerek. Kişiliğinin ve mücadelesinin gerek-tirdiği şekilde.

Onu, 36 saatten daha kısa bir süre içinde, bir avuç suyun parmaklar arasından kayıp sü-zülüğü gibi yitirdik. Geçirdiği mide kanaması belki kaçınılmazın başlangıcıydı; belki de, yaşamın canlı, çarpıcı ve somut örneği. Ne var ki, sonun-cu ve tamir kabul etmez bir örnektir.

Arkada bıraktığı kişisel de korda, o insansız, terk edilmiş ve ıssız çerçevede, ondan geriye yalnız sayfaları açık ve ters çevrilmiş bir kitap kaldı. Son gece ya da son saatlerinde okuduğu bir kitap: «Ölmeye Yatmak».

Acaba, düpedüz ve yalın-kat bir rastlantı mı bu? Yoksa, görünmeyen bir yazgının acı ve alaycı oyunu mu? Kim bilir?

Her durumda onurlu bir mücadele birdenbire kesintiye uğramış oldu. Kutup fırtınaları gibi sessiz, fakat sürekli ve yoğun bir mücadele. Kuşkusuz sona ermedi. Ne var ki, önemli bir savaşçı mücadelenin sahne önünden -bir daha dönmemecesine- ayrılmış oldu. Gerçekten, uzun bir süredir, radikal planda yanı insana hizmete yönelmiş yaklaşımlar anlamındaki tüm çabalarda onun katkısı vardı. Yüreği ile, zekası ile, enerjisi ile. Ayrıca, sağduyunun sınırları içinde hiçbir konu yoktu ki, orada, Baysal ile uyum halinde olunmasın. Birleşilmesin. İşbirliği yapılmaz. Üstelik böyle bir uyum çoğu kez kendiliğinden doğuyor, en küçük bir engele rasmaksızın biçimleniyor ve gi-

(Sonu Sayfa 3'de)

TEKNOLOJİ İTHALİ

- 1 -

Bilindiği gibi kapitalizm 19. yüzyılın sonuna doğru niteliksel bir değişimden geçerek rekabetçi özelliğini kaybetmiş ve tekelci dönem başlamıştır. Bu değişim Emperyalistler için dünya hammadde kaynakları ve pazarları üzerinde sıkı bir kontrolü gerekli kılmıştır. Hammadde kaynaklarının ve pazarların dünya ölçüsünde kontrolü emperyalistler arası sürtüşmelere ve giderek yeniden bölüşüm savaşlarına kadar varmışlardır. Özellikle ikinci Bölüşüm Savaşı'ndan sonra sermaye ihracı daha da önem kazanmış, geri bırakılmış ülkelerdeki ucuz işgücünden, pazar olanaklarından, düşük vergi ve yüksek kâr transferinden yararlanmayı düşünen batılı kapitalistler üretim alanlarını bu ülkelere doğru kaydırmışlardır.

Dünya pazarları bugün geniş ölçüde çok-uluslu tekellerin kontrolü altındadır. Üretim alanını kendi ülkesi (merkezinin bulunduğu ülke) dışında yapan, dünyanın her yanında tesisleri, temsilcileri, işbirlikçileri bulunan bu çok-uluslu tekeller genellikle kârlarının yüzde 50'sinden fazlasını da kendi ülkeleri dışından temin etmektedir. Dünya ölçüsündeki bu yayılma bugün büyük boyutlara ulaşmıştır. Amerikalıların yaptıkları bir araştırmaya göre merkezî A.B.D. nde bulunan 187 çok-uluslu tekelin yabancı ülkelerde 1913 yılındaki ortaklıklarının sayısı 190 idi. Bu rakam 1939 yılında 1068'e, 1967 yılında ise bu rakamın beş katına, 5088'e fırlamıştır. (1)

Görülmektedir ki, pazarların, hammadde kaynaklarının yanında, **kârli yatırım alanları** da kapitalistler arasında bölüşülmüştür. Bu bölüşüm kendi iç gelişmeleriyle birlikte bugün halâ devam etmektedir.

Batılı kapitalistler için en kârli yatırım alanı, öncelikle tüketim malları sanayi olmuştur. Yatırım masraflarının düşük olmasına karşın kâr transferinin fazla oluşu, üstelik geri bırakılmış ülkelerde gerçek bir sanayileşmeyi çarptırması ve geciktirmesi, bu tercihin ana nedenleridir. Bunu takibeden yatırım alanı ise montajcılık olmuştur.

Geçtiğimiz yıllarda ülkemizde, üzerinde hayli söz edilen, bü-

yük tepkilerle karşılanan, hazır parçaların sadece vidalarını bükmekten ibaret böyle bir girişim, ülke içinde teknoloji üretimini besleyecek her türlü birikimi engelledi. Öyleki, gelişmiş ülkelerle aramızdaki görece farkı kapatmak, kısacası kalkınmak zorunda olan ülkemizde, gelişme kendi doğal evrimini bile tamamlayamaz duruma geldi ve bu görece fark son yıllarda daha da büyüdü.

Sanayileşmeyi hayati bir sorun olarak gören ve gerçek bir sanayileşmenin gelişme koşullarını doğru olarak değerlendirebilen ilerici hareketlerin yoğunlaşması da buna eklenince, montajcılığı batılı kapitalistler ve yerli işbirlikçileri de bir kalkınma modeli olarak savunamaz duruma geldiler. Gerek ara mallar gerekse yatırım malları üretimine dönmük bir sanayinin kurulması gerekliliği kendi hazırladıkları kalkınma planı hedefleri arasında yer aldı.

Ancak, ekonomisi dışı bağımlı, yatırım olanakları sınırlı ve kapitalist yoldan kalkınmayı amaçlayan geri-bıraktırlmış bir ülkede sanayileşme nasıl bir yol izleyecekti? Tüm kaynakların rasyonel bir biçimde kullanılması, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yeni teknolojilerle üretmesi, en yeni teknolojilerin sanayiye uygulanabilmesi olanağı var mıydı? Bütün bir soruların yanıtı olumsuz olunca, teknoloji temini için tek bir yol kalıyordu: Teknoloji ithali.

Son onbeş yıl boyunca zengin ülkeler daha zengin olurken, yoksul ülkeler dahada yoksullaşmışlardır. Üçüncü dünya olarak anılan ülkeler topluluğunun dünya ticareti içindeki payı 1950'de % 31.3 iken, 1963'de % 20.8'e ve 1967'de % 18.5'e düşmüştür. Petrol hariç tutulduğunda, bu pay % 10 dan da az olacaktır. (2)

Bu açıdan bakınca, bugün artık batılı kapitalist ülkeler de geri-bıraktırlmış ülkelerin sanayileşmesinden yana gözükmemektedir. Çünkü sanayileşme atılımındaki her ülke kapitalistler için kârli bir yatırım alanıdır: Modası geçmiş projelerin, lisansların, patentlerin, «know-how» ların, makine ve teçhizatın, teknik hiz-

metin, daha doğrusu geri bir teknolojinin yüksek faizli krediler yoluyla satıldığı, üstelik sanayileşmenin kontrol altına alındığı ve saptırıldığı bir yatırım alanı. Artık, teknoloji oldukça bol bulunan ve çeşitleri de aynı oranda çok olan bir mal durumundadır. Yıllardır geri-bıraktırlmış ülkelere ucuz hammadde alıp, sanayi ürünlerini yüksek kârlarla yine bu ülkelere satan batılı kapitalistler için, satışından yüksek kârlar sağlayacakları yeni bir mal çıkmıştır ortaya.

—NEDEN GERİ— BIRAKTIRILMIŞ ÜLKELER?

Burda bir yanılgıyı hemen noktalamakta yarar vardır. Bu yanılgı, teknik işbirliği ve teknoloji transferinin bütün dünyada var olan doğal bir mekanizma olduğu, gelişmiş kapitalist ülkelerin de birbirlerine sermaye ve teknoloji ihraç ettikleri, özellikle Amerikan yatırımlarının Avrupa'da büyük boyutlara ulaştığı, dolayısıyla teknoloji emperyalistlerin geri-bıraktırlmış ülkeler üzerindeki bir sömürü aracı sayılmayacağı görüşünde yatmaktadır.

İkinci Bölüşüm Savaşı sonrasında, sosyalist blok'un varlığı ve geri-bıraktırlmış ülkelerde devrimci hareketlerin gelişmesi, Amerika'yı, savaştan oldukça bütüncül bir ekonomiyle çıkan Avrupa'nın kapitalist ülkelerini ve Japonya'yı desteklemeye zorlamıştır. «Batı Almanya ile Japonya'nın İkinci Bölüşüm Savaşından sonra yeniden doğma'nının soğuk savaşın ürünü olduğu söylenebilir; bu yadsınamaz. A.B.D.'nin 1947-8'de, Avrupalı ve Japon rakiplerini, bu ülkelerin kapitalist kampı çökertecekleri korkusu ile yeniden kurmaya karar verdiği açıktır» (2). Üstelik savaş sonrasında Amerikan tekellerinin elinde büyük bir sermaye birikimi vardı ve bu büyük ölçüde sermaye ihracı yapılmasını gerektiriyordu.

«... Üçüncü Dünya'ya büyük ölçüde sermaye ihracı çekici değildi. Pazarlar sınırlıydı, pahalı tesislere yapılan yatırımların amortizasyonu politik ve sosyal bakımdan güvence altına alınmamıştı. Büyük Amerikan şirketlerinin Batı Avrupa, Kanada ve Ja-

ponya'ya bu denli büyük sermaye ihraç etmelerinin nedenidir bu... Amerikan sermayesinin bu büyük aktarımına Amerikan Teknolojisi ve «know-how», da eşlik etmişlerdir. Savaş sonrasında çökmüş ya da eskimiş Avrupa sanayileri böylece en ileri biçimde yeniden kurulmuştur» (2) Bugün geri-bıraktırlmış ülkelere yönelen sermaye akımının da aynı amaca yönelik olduğunu düşünmek saflik olur ancak.

Bugün emperyalist güçler arasında belirli çelişkilerin var olduğu yadsınamaz. Ama ne Amerikan emperyalizminin görece üstünlüğünün nede yeni yatırım ya da etki alanlarının sağlanması yolunda emperyalistler arasındaki rekabetin emperyalistler arası bir çatışmaya döneceği de beklenemez. Aksine bugün emperyalist güçler arasında var olan üst düzeyde bir işbirliğidir. Buda zaten çok-ulusluluğun niteliği gereğidir. Emperyalistler arası bir çatışma en başta çok-uluslu tekellerin zararına olacaktır. Bunun için emperyalistler arası çelişkileri üst düzeyde çözümlenecek, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu gibi örgütler kurulmuştur.

Bu kuruluşların temin ettiği dış yardım ve krediler de kapitalist ülkelere, teknolojik hakimiyetin pekiştirilmesi yolunda kullanılmaktadır. «Yatırımlarla ilgili araştırma ve uygulama projelerinin yabancılarla hazırlanmasına önem verilmekte, bu durum yardım ve kredi anlaşmalarında ön şart olarak ileri sürülmektedir... Sanayileşme ve kalkınma yolundaki her adım denetim altında tutulmakta, teknolojik gelişme yönlendirilmektedir. Önemli yatırımların fizibilite safhasından uygulanmaya kadar tüm araştırma ve projelendirme işlerinin yabancı firma yada teknik elemanlara bırakılması, çok uluslu şirketlerin stoklarında bulunan ve aşılış tekniklerin ürünü olan mallar için pazarlama olanağı yaratmaktadır. Ayrıca teknoloji ithalinin, ülke içinde teknoloji üretilmesine katkıda bulunacak şekilde bir seçime tâbi tutulmaması, yerli teknoloji birikimini engellemekte ve teknik gücün gelişmesi imkânlarını ortadan kaldırmaktadır.» (3)

(Devamı Gelecek Sayıda)

TÜTED HABERLER

KIBRIS SORUNU

(Baştarafı Sayfa 1'de)

Bu yönetimi devirebilmek için emperyalizmin Türkiye içindeki uzantıları hazır bekliyorlardı. Ancak işlerini kolaylaştırmak için bir başarısızlık gerekliydi. Ulusal bir sorun haline getirilmiş olan Kıbrıs'da uğranılacak bir başarısızlık Türkiye'de sosyal demokratların sonu olacaktı. Kıbrıs'a Türkiye ve Yunanistan'dan daha yakın olan bir üçüncü devlet, A.B.D. aynı sıralarda bir başka arayışın içindeydi. Kıtalar da gerilemeye başladıktan sonra uygulamaya başladığı adalar stratejisi ile, kıtaları kontrol altında tutacak adalarda askeri güçlerine üslendirme çareleri arıyordu. Doğu Akdeniz'in ve Orta Doğu'nun mutlak kontrolünü sağlayabilecek bir noktada olan Kıbrıs, bu strateji için vazgeçilmez bir adaydı. Yani A.B.D. Kıbrıs'da dolaylı yollardan sahip olduğu olanaklarla yetinemezdi, bunun ötesine geçmeliydi. Ancak Kıbrıs'daki Makarios yönetim! buna hemen izin verebilir miydi? Kıbrıs'da oynak bir denge politikası sürdüren ve bu politikanın bir gereği olarak üçüncü dünya ülkeleriyle ilişki kurmak zorunluluğunu duyan Makarios'un bu ülkelerin çıkarlarına açıkça ters düşen bir yönde ani dönüş yapması olanaksızdı. Makarios yönetiminin devrilmesiyle A.B.D. bu üç çıkarı aynı anda gerçekleştirmiş olacaktı.

Bu hesap bir varsayıma dayanıyordu. Türkiye'nin müdahale edemeyeceği, etse de başarılı olamayacağına. Bu varsayım gerçekleşmeyince varılması planlanan amaçlardan en azından ikisi tersine döndü. Yunan cuntasının yıkılışı ve Türkiye'deki sol ve demokratik kesimin güçlenmesi... A.B.D. ve onun yandaşları şu anda ulaşamadıkları üçüncü amaçlarına en yakın çözümlü getirebilmenin çabası içinde. Bu çabanın başarı derecesi, Türkiye'deki sosyal demokrasinin, emperyalizme karşı olduğu savını ileri süren sosyal demokrasinin sorununa yaklaşımına ve bu savındaki samimiyetine bağlı.

Kıbrıs için nasıl bir çözüm önerilebilir... Bu soruya cevap vermeden önce Türk müdahalesinden hemen önce adada durum ne idi, buna kısaca değinmekte yarar var:

Osmanlı yönetimi elinde birbiriyle iyi ilişkiler içinde bulunan halklar topluluğu İngiliz emperyalizminin adada egemen olmasından sonra İngiliz sömürge

siyasetinin doğal bir sonucu olarak bölünmüş, birbirlerine düşman edilmiş ve yönetilmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğunun güçsüzleştiği dönemde Yunanistan'da başlayan ve emperyalizm tarafından teşvik edilen ulusculuk hareketi Kıbrıs Rum toplumuna da atlatılmış ve giderek emperyalizmle bütünleşen Yunanistan Kıbrıs'ı kendi emperyalist amaçlarının ereklerinden birisi olarak almıştır. İngilizlerin siyasi planda adayı terkettikleri 1960'da adada bölünmüş bir toplum; Yunan emperyalizminin etki alanına giren bir Rum toplumu ile İngiliz sömürgeciliğinin kültürel etkisi altında kalan bir Türk toplumu vardı. 1960'larda İngilizlerin adadaki ekonomik egemenlikleri ve askeri üslerinin varlığı devam ediyordu. Aynı yıllarda siyasi planda İngilizlerle çalışmış olmalarına rağmen, ekonomik yönden İngiliz emperyalizmi ile bütünleşen Kıbrıs Rum burjuvazisinin yükselişine buna karşılık, başlangıçta İngiliz siyaseti ile bütünleşen Kıbrıs Türk toplumunun ekonomik yönden çöküşüne şahit olmaktayız. Günümüze dek izlediğimiz süreç,

Yunanistan'da faşist bir yönetimin işbaşına gelmesinden önce de sonra da, Yunan emperyalizminin idelerinin Kıbrıs Rum toplumunda gittikçe yoğunlaşması ve iki toplum arasındaki zıtlıkların artmasıdır. Geçilen dönemde Yunan emperyalizmi, Kıbrıs'ı ilhak için çeşitli denemelerde bulunmuş, her deneme iki toplum arasındaki uçurumu büyütüştür.

Bu denemeler sonucunda kes'n bir başarıya ulaşamayacağını gören ve bu nedenle oynak bir denge politikası sürdürmek zorunda kalan Makarios'un bizzat kendisi ve her iki toplumun fanatikleri bu uçurumun büyümesinin görünen rumjuları olmuştur. Türk müdahalesi Kıbrıs'da böyle iki toplum bulmuştur.

Bu iki toplumun kendi iç yapılarına bakmak da ilgi çekici olacaktır.

Rum kesiminde bir yanda emperyalizm adına iktidarı ele geçiren bir burjuvazi ve onun vurucu gücü olan, Yunan subayları yönetimindeki EOKA B örgütü ile Millî Muhafız Örgütü, diğer yanda emperyalizmin çıkarlarına yarayan Enosise açıkça karşı çıkmamış olmalarına rağmen bu faşist

güçler tarafından başki altında tutulan sol güçler.

Türk kesiminde ise Kıbrıs Pazarının nimetlerinden yeterince yararlanamayan, Türkiye'deki ara rejim döneminde anti demokratik tutumları iyice su yüzüne çıkan geri bir ticaret burjuvazisi ve içinde buldukları ekonomik koşulların altında gittikçe yok-sullaşan halk kitleleri.

Türk müdahalelerinin ki bu müdahale objektif koşullar altında kaçınılmazdı. Kıbrıs'da bulduğu iki düşman toplumun iç yapısı da buydu.

Kıbrıs'a çıkan Türk Silahlı Kuvvetleri ise; emperyalizmle bütünleşmiş bir burjuvazinin egemen olduğu bir Rum toplumunda, demokrasi düşmanı geri bir burjuvazinin egemen olduğu her yönden ezilmiş bir Türk toplumuna ve emperyalizmin Kıbrıs'daki doğrudan varlığına karşı en azından emperyalizme karşı olduğu savını ileri süren ve gerçekte de emperyalizmin oyununu bozan bir sosyal demokrasinin silahlı kuvvetleri idi.

Kıbrıs için bir çözüm önerisi araştırılırken bu iç ve dış dinamikler, kısacası şu andaki somut durum gözden irak tutulmamalıdır. Elbetteki özlenen çözüm her türlü emperyalist üslerden arındırılmış, kendi burjuvazisi tarafından sömürülme toplumlara barış içinde bir arada yaşayan demokratik ve tam bağımsız bir Kıbrıs Cumhuriyeti'dir. Ancak bu çözüme nasıl ulaşılacaktır... Aralarında uçurumlar açılan iki toplumun birbirine kim yaklaştıracaktır, halen adada fiilen bulunan Yunan emperyalizminin kuvvetlerini adadan kim uzaklaştıracaktır, emperyalizmin sadık adamı olan Klerides'i ve giderek egemen Rum burjuvazisini kim iktidardan indircektir, geri bırakılmış ekonomik düzeni içindeki Türk toplumunun çağdaşlaşmasını kim sağlayacak ve tüm toplumlara demokrasiyi kim getirecektir. Ve kim adayı İngiliz üslerinden arındıracaktır. Bu soruların cevabı verilmenden Türkiye'nin adadan askerlerini çekmesini istemek ve en azından müdahaleden önceki yönetim biçimine göre daha ileri bir aşamayı yansıtan federasyon veya benzeri çözümlere karşı çıkmak hayalciliktir.

TÜTED HABERLER

“İNSAN,, ÖLDÜ MÜ ?

(Baştarafı Sayfa 1'de)

derek eyleme dönüşüyor, hızlı bir etkinlik kazanıyordu. Kuskusuz böyle bir nitelik, özellikle yurdumuz ve çağın sorunlarının çözümünde son derece gerekli, az raslanan bir erdemdir.

Varolan ve çoğunlukla görülen tersine, Baysal'ın hizmet anlayışında bilinç ve sessiz bir fedakârlık kendini he men duyuruyordu. Ne yalnız «söz»e sığınmak ve onunla yetinmek ne de devrimci şarlatanizm onun kişiliğinin hamurunda yer almamıştı, Belki bu özellik, gerç kalmış toplumların iç mücadelesinde gözlenen sert ve kaba gerçeğe kısa vadede uygun düşmemektedir. Belki, toprağımızın bu ender soyluları, böylece yüzeysel ve geçici bir sömürünün bile bile konusu haline gelebiliyorlar. Ne var ki, uzun vadede yenilen kazanmaktadır. Bilinç düzeyi yükseldikçe, bilincin ve ortak mücadeleden kurtardığı karakterler coğrafyası genişledikçe, İlhan Baysal ile onun kumaşından dokunmuş örneklerin kesinkes kazandığı anlaşılmaktadır.

Geçen yüzyılın sonlarında, idealist Batı kapitalizmi «insan» ın öldüğünü ilan etmişti. Elbette, Batı, «kâr» tanrısı adına insanı feda edip kapitalizmi kurtarmak istiyordu; dileği ve zorunluluk bu yöndeydi. Anlaşılabilir bir nokta bu, o mantık için. Ancak geri kalmış ülkelerin taklit sovalyeleri, faşizme açık umutsuzları bilmedirler ki, insan ölmemiştir. Ölmeyecektir.

Baysal'ın yokluğu topluluğumuzu yetim bırakmış, yurdumuzun insanlarını ve bir yerde kurulmasını özlediğimiz daha güzel dünyayı fakirleştirmiştir; ama, mücadelesi, eylemi ve bıraktığı örnek, topluluğumuzu, Türkiye'yi ve kaçınılmaz olarak daha güzele doğru giden dünyamızı zenginleştirecektir.

Doğal ki devrimciler de ölü, fakat insanın eseri yani devrimler sürekli yaşayacaktır.

TÜTED HABERLER

YAN ÖDEMELER FİYASKOSU

■ Son kararname bir gerçeği bir kez daha açıkça ortaya sermiştir: Sendikala haklara kavuşmadan ekonomik koşullarımızı düzeltmeye kapıkulluktan kurtulmaya olanak yoktur. «Yan ödeme» kurumunun gün geçmeden kaldırılması ve sendikal hakların verilmesi gerekir. Ve bir yandan bu yapılırken derhal diğer yandan kararnamenin mali hükümlere ilişkin kısmında bir değişiklik yapılmalıdır.

Günlerden beri süregelen «Yan ödemeler» sorunu sonuçlandı. Tabii buna sonuçlanma denirse. Çünkü bu sonuç bütünüyle bir fiyasko ilustur. «Yan ödemeler» sorununu başlangıçtan beri nasıl görüyorduk? İlk kısaca bunu özetliyelim.

Biz teknik elemanlar, «yan ödeme» uygulamasının tümüyle kaldırılmasını ve teknik elemanlara sendikala hakların verilmesini savunuyorduk. Bunu yaparken de şimdide geçerli olan şu bakış açısından hareket ediyorduk: Demokrasinin yaratıcısı ve güvencesi demokratik güçlerdir. Demokratik güçlerin dayanışma içinde ve daha demokratik haklarla donatılmış olmaları anti demokratik güçlere karşı daha güçlü olmanın ön koşuludur. Tekelci sermayenin istemediği, ama tüm demokratik güçlerin daha da güçlenmek için uğrunda mücadele ettikleri şeyler demokratik haklar olmuştur. Bu bakımdan demokrasi yanlısı olma iddiasında olanların bunu akullarından çıkarmamaları gerekir. Yapılması gereken, toplumun tüm demokratik kesimlerini geniş örgütlenme olanaklarına kavuştur-maktır. Demokratik ve ekonomik hakların genişletilmesi için, sosyal ilerleme için, mücadele ancak bu örgütlerin çatısı altında olabilir. Ve bu bakış açısından hareketle, demokratik güçlerin ayrılmaz bir parçası olan teknik elemanların ve kamu hizmetinde çalışan diğer ücretlilerin sendikal haklara kavuşması gereği ortaya çıkar. O halde yapılması gereken tüm ücretlilere sendikala hakları

vermektir. «Yan ödemeler» bir çözüm olma niteliğine sahip değildir. Üstelik ücret mekanizmasını daha karmaşık yapmakta, yeni yeni sorunlar getirmektedirler.

«Yan ödemelerin» yeniden düzenlenmesi söz konusu olunca da gene bu bakış açısından hareketle, geçici ve kısmi bir çözüm olarak yan ödemelerin bir müddet için gittikçe artan hayat pahalılığı karşısında, teknik elemanların yaşam standartının korunması için bir fiyat - ücret dengesi getirmesini, teknik elemanlar arasındaki ayrıcalıkları «ve ayrılıkçı tavrı» ortadan kaldırılması için bir adım olmasını önerdik.

Ancak şimdi son kararnamenin ileriye değil, geriye doğru bir adım olduğunu görüyoruz. Bu adım ile geçici bir dönem için sorunlarımıza bir çözüm getirilmesi bir yana, şimdiki durumumuz hem demokratik haklarımız yönünden, hem de ekonomik açıdan daha da kötüleştirilmiştir.

Ekonomik açıdan kötüleştirilmiştir, çünkü; getirilen bu yan ödemelerle bir fiyat - ücret dengesi kurmaya çalışmak gülmeye değer. Fiyat - ücret makası, teknik elemanların aleyhine açılmış, teknik elemanların ekonomik durumları daha da bozulmuştur. Ücretlerin artması bir yana birçok yerde ücretler azalmıştır. Son kararname ile teknik elemanları özel sektörün kucağına atmak, yurt dışına kaçırtmak için eksik kalan ne varsa tamamlanmışa benzer.

Şimdiki durumumuz, demokratik haklarımız yönünden de kötüleştirilmiştir, çünkü kararname

anti - demokratik bir öz taşımadır. Bizler ekonomik koşullarımızı, bizlerin, işveren durumundakilerle pazarlık halinde saptamamızı önerirken, getirilen kararname, bırakın bu yolda olumlu bir adım atmayı, bırakın geçici olarak teknik elemanlar arasındaki ayrıcalıkları giderme yönünde tedbirler getirmeyi, bizleri daha da fazla kapıkulu yapmaktadır. İşveren durumundaki devlet kurumlarına verilen sonsuz yetkiler bunu kanıtlamaktadır.

«Ya paşa paşa çalışırsın, işveren durumundaki devlet kurumlarının tek yanlı, alabildiğine geniş yetkilerini kullanmasına, yöneticilerin takdir hakkına sesini çıkarmazsın, daha önceki ücretinin altında da olsa verilen ile yetinirsin; ya da eğer beğenmiyorsan özel sektöre gidersin, yurt dışına çıkarırsın.» Son kararname ile bu mu demek isteniyor? Açıkçası, istenmede istenmede de evet! Ama böyle bir mantık demokratik bir içe-

rik taşımaz. Bunu demokratik ilkelere çerçevesinde izah etmeye olanak yoktur.

Son kararname bir gerçeği bir kez daha açıkça ortaya sermiştir: Sendikala haklara kavuşmadan ekonomik koşullarımızı, düzeltmeye kapıkulluktan kurtulmaya olanak yoktur. «Yan ödeme» kurumunun gün geçmeden kaldırılması ve sendikal hakların verilmesi gerekir. Ve bir yandan bu yapılırken derhal diğer yandan kararnamenin mali hükümlere ilişkin kısmında bir değişiklik yapılmalıdır.

Biz teknik elemanlar demokratik yönünde, demokratik hakların genişletilmesi yönünde atılacak her adım destekleyeceğimizi söyledik ve söyleriz. Bizden şimdi olduğumuz konamdan bir adım geriye gitmek gerekçe ne olursa olsun, kesinlikle beklenmesinin Haklarımızı kaskaça savunacak ve bir adım geriye gitmeyeceğiz.

TÜTED HABERLER

ACELE EDİNİZ!
TAHSİL BURSUNUN
ZENGİNİ PARA ve TAHVİL
İKRAMİYELERİ İÇİN

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI

TEKNİK ELEMAN ARKADAŞ

BAĞIŞ VE ÖDENTİLERİNİZ İÇİN
BANKA HESAP NUMARALARIMIZ
ZİRAAT BANKASI KIZILAY ŞUBESİ : 630/978
ETİBANK KIZILAY ŞUBESİ : 24629

tüted HABERLER

Tüm Teknik Elemanlar Derneği Aylık Yayın Organı
Sahibi ve Sorumlu Yönetmen TÜTED adına HALÜK ORHUN/Haberleşme Adresi: Konur Sokak 4/5 Yenışehir — Ankara/Fiyatı 25 Kuruş/
TÜTED HABERLER'de yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek aktarılabilir/Dizgi ve Baskı: Nüve Matbaası/Tel: 12 91 74 — A N K A R A

Sayın :

Adres :